

3 Kaynaklar

3.1 İnsan kaynakları

3.1.1 Genel

ÇHS, çeviri görevlerini yerine getirmesi için seçtiği kişilerin gerekli yeterliliğe ve yetkinliğe sahip olduklarını gösteren geçerli bir kayıtlı (belgelendirilmiş) bir sürece sahiptir.

ÇHS, çevirmenler, düzeltmenler, denetmenler ve diğer profesyonellerin mesleki yeterliliklerini kanıtlayan belgelerin bir kaydını tutar.

3.1.2 Alt yükleniciye verilmiş görevler için sorumluluk

ÇHS'nin çeviri hizmetini veya hizmetin belirli bir kısmını üçüncü bir tarafa vermesi durumunda, çeviri hizmetine veya belirli bir kısmına ilişkin olarak bu standardın tüm gerekliliklerinin ilgili üçüncü taraf tarafından yerine getirildiğini sağlamaktan tamamen ÇHS sorumlu olur.

3.1.3 Çevirmenlerin profesyonel yeterlilikleri

Çevirmenler aşağıdaki yeterliliklere sahiptir.

- Çeviri yeterliliği:** dil içeriğinin anlaşılmasına ve dil içeriğinin oluşturulmasına ilişkin sorunları çözebilme yeteneği dâhil, içeriği Madde 5.3.1 uyarınca çevirebilme ve hedef dil içeriğini, müşteri-ÇHS anlaşmasına ve diğer proje özelliklerine uygun olarak teslim edebilme yetenekleri.
- Kaynak ve hedef dilde dilsel ve metinsel yeterlilik:** kaynak dili anlama, hedef dilde akıcı olma ve genel veya uzmanlık alanında metin türüne özgü kurallara ilişkin bilgiye sahip olma yeteneği. Bu dilsel ve metinsel yeterlilik, bu bilgilerin çeviri veya diğer hedef dil içeriği oluşturulurken uygulanabilmesi yeteneğini de kapsar.
- Araştırma, bilgi edinme ve işleme yeterliliği:** kaynak dil içeriğini anlamak ve hedef dil içeriği oluşturabilmek için dilsel ve uzmanlık gerektiren bilgileri verimli biçimde elde edebilme yeteneği. Araştırma yeterliliği, ayrıca araştırma araçlarının kullanımı konusunda deneyimli olmayı ve mevcut bilgi kaynaklarının etkili biçimde kullanılması için uygun stratejiler geliştirebilme yeteneğini de gerekli kılar.
- Kültürel yeterlilik:** hem kaynak hem de hedef dile ait kültürel yapıyı oluşturan davranış standartları, güncel terminoloji, değer sistemleri ve yerel özelliklere ilişkin bilgiyi kullanabilme yeteneği.
- Teknik yeterlilik:** tüm çeviri sürecini destekleyen araçlar ve BT sistemleri dâhil, teknik kaynakları kullanarak çeviri sürecindeki teknik görevlerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenekler.
- Alan yeterliliği:** kaynak dilde yaratılmış içeriği anlama ve bunu uygun biçim ve terminolojiyi kullanarak hedef dilde tekrar yaratabilme yeteneği.

3.1.4 Çevirmen nitelikleri

ÇHS, çevirmenin aşağıdaki ölçütlerden en azından birine sahip olduğunu kanıtlayan gerekli dokümanları elde ederek bu standarda uygun bir hizmet sunulabilmesi için çevirmenin niteliklerini belirler:

- bir yükseköğretim kurumundan çeviri üzerine alınmış geçerli bir mezuniyet belgesi,
- bir yükseköğretim kurumundan herhangi bir dalda alınmış geçerli bir mezuniyet belgesi ve iki yıl tam zamanlı profesyonel çeviri tecrübesi,

c) beş yıl tam zamanlı profesyonel çeviri tecrübesi.

Not 1 Bazı ülkelerde çeviri lisans programları dil bilimi veya dil ve kültür çalışmaları gibi farklı isimler ile ifade edilebilmektedir. İlgili bölüm çeviri eğitimini kapsıyorsa çeviri lisans programına eş değer kabul edilir.

Not 2 “Mezun olmak” kelimesi farklı eğitim kurumlarında farklı uygulamaları işaret etse de bu standard çerçevesinde geçerli bir yükseköğretim kurumu tarafından verilen birinci düzey akademik derece anlamına gelir.

Not 3 Tam zamanlı profesyonel tecrübe, tam zamanlı veya eş değeri anlamına gelir.

3.1.5 Düzeltmenlerin profesyonel yeterlilikleri

ÇHS; düzeltmenlerin, 3.1.3 maddesinde tanımlanan tüm çevirmen yeterliliklerine, 3.1.4 maddesinde tanımlanan niteliklere ve ilgili alanda çeviri ve/veya düzeltme tecrübesine sahip olmalarını sağlar.

3.1.6 Denetmenlerin profesyonel yeterlilikleri

ÇHS; denetmenlerin, alan uzmanı olmalarını ve bu alandaki ilgili niteliklere bir yükseköğretim kurumundaki eğitimleri ve/veya alandaki çalışmaları vesilesiyle sahip olmalarını sağlar.

3.1.7 Çeviri proje yöneticilerinin yeterliliği

ÇHS, çeviri hizmetleri verilirken müşteri talepleri ve proje şartlarının yerine getirilmesi bağlamında ÇHS’yi desteklemesi için proje yöneticilerinin uygun yeterlilik belgelerine sahip olmasını sağlar.

Uygun çeviri projesi yönetimi yeterliliği resmî veya gayri resmî eğitim (ör. ilgili yükseköğretim eğitiminin bir parçası olarak veya iş başı eğitim ya da sanayi deneyimi aracılığıyla) ile elde edilebilir.

Eğitimleri esnasında ve görevlerini yerine getirirken, çeviri proje yöneticilerinin çeviri hizmetleri sanayisini temel düzeyde anlamaları ve proje yönetim becerilerinin yanı sıra çeviri sürecini de iyi düzeyde bilmeleri gereklidir.

3.1.8 Gerekli yeterliliklerin düzenli sürdürülmesinin ve güncellenmesinin kaydedilmesi

ÇHS, madde 3.1.3 ila 3.1.7 uyarınca gerekli olan çevirmen, düzeltmen, denetmen, proje yöneticisi ve diğer profesyonellerin yeterliliklerinin sürekli uygulama ile devam ettirildiğini ve eğitim veya diğer yollar ile düzenli olarak güncel tutulduğunu kaydeden bir süreç işlemdir. ÇHS, yeterliliklerin nasıl sürdürüldüğünü ve güncellendiğini gösteren kayıtlar tutar.

3.2 Teknik ve teknolojik kaynaklar

ÇHS, uygun olduğu durumlarda aşağıdakilerin mevcut olmasını ve kullanılmasını sağlayan bir altyapıya sahiptir:

- a) çeviri projelerinin verimli ve etkili tamamlanması ve tüm gerekli veri ve dokümanların güvenli ve gizli biçimde idaresi, saklanması, geri çıkarılması, arşivlenmesi ve bertaraf edilmesi için gerekli teknik donanım,
- b) uygun donanım ve yazılım dâhil iletişim araçları,
- c) bilgi kaynakları ve araçları,
- d) çeviri teknoloji araçları, çeviri yönetim sistemleri, terminoloji yönetim sistemleri ve çeviri ile ilgili dil kaynaklarının yönetimi için gerekli diğer sistemler.